

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 29ης Οκτωβρίου 2009*

Στην υπόθεση T-212/06,

Bowland Dairy Products Ltd, με έδρα το Barrowford, Lancashire (Ηνωμένο Βασίλειο), εκπροσωπούμενη από τους J. Milligan, solicitor, D. Anderson, QC, και A. Robertson, barrister,

ενάγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους P. Oliver, J.-P. Kerpenne και L. Parpala,

εναγόμενη,

με αντικείμενο, πρώτον, αίτημα ακυρώσεως της προβαλλόμενης αρνήσεως της Επιτροπής να προβεί, στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης που θεσπίζει το άρθρο 50 του κανονισμού (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

των τροφίμων (ΕΕ L 31, σ. 1), σε συμπληρωματική κοινοποίηση με θέμα την έγκριση από την Food Standards Agency (Υπηρεσία Προτύπων Τροφίμων) του Ηνωμένου Βασιλείου διάθεσης στην αγορά του τυρόγαλου που παρασκευάζει η ενάγουσα και, δεύτερον, αίτημα αποζημιώσεως της ενάγουσας για τη ζημία που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της ως άνω αρνήσεως,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Μ. Βηλαρά, πρόεδρο, Μ. Ρρεκ (εισηγητή) και V. Μ. Ciuca, δικαστές,

γραμματέας: Κ. Καντζά, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 5ης Μαρτίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

¹ Ο κανονισμός (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της

νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31, σ. 1), καθορίζει διαδικασίες σε σχέση με την ασφάλεια των τροφίμων.

- 2 Το κεφάλαιο IV του κανονισμού 178/2002, που επιγράφεται «Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, διαχείριση κρίσεων και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης», θεσπίζει Σύστημα Έγκαιρης Προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.
- 3 Το άρθρο 50 του κανονισμού 178/2002 ορίζει τα εξής:

«Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης

1. Με τον παρόντα κανονισμό συστήνεται ως δίκτυο, σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για την κοινοποίηση άμεσων ή έμμεσων κινδύνων για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων που προέρχονται από τρόφιμα ή ζωοτροφές. Σε αυτό συμμετέχουν τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η [Ευρωπαϊκή] Αρχή [για την Ασφάλεια των Τροφίμων]. Τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η [Ευρωπαϊκή] Αρχή [για την Ασφάλεια των Τροφίμων] ορίζουν από ένα σημείο επαφής, το οποίο αποτελεί μέλος του δικτύου. Η Επιτροπή είναι αρμόδια για τη διαχείριση του δικτύου.

2. Όταν ένα μέλος του δικτύου διαθέτει οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την ύπαρξη σοβαρού άμεσου ή έμμεσου κινδύνου για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, που προέρχεται από τρόφιμα ή ζωοτροφές, κοινοποιεί αμέσως την πληροφορία αυτή στην Επιτροπή, μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης. Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως την εν λόγω πληροφορία στα μέλη του δικτύου.

Η [Ευρωπαϊκή] Αρχή [για την Ασφάλεια των Τροφίμων] μπορεί να συμπληρώσει την κοινοποίηση με κάθε επιστημονική ή τεχνική πληροφορία που διευκολύνει την ανάληψη ταχείας και κατάλληλης δράσης για τη διαχείριση του κινδύνου από τα κράτη μέλη.

3. Με την επιφύλαξη άλλων κοινοτικών ρυθμίσεων, τα κράτη μέλη κοινοποιούν αμέσως στην Επιτροπή, μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης:

- α) κάθε μέτρο που θεσπίζουν, το οποίο αποσκοπεί στον περιορισμό διάθεσης στην αγορά ή στην επιβολή απόσυρσης από την αγορά ή στην ανάκληση του τροφίμου ή της ζωοτροφής προκειμένου να προστατευθεί η υγεία των ανθρώπων και των ζώων, και απαιτεί ταχεία δράση
- β) κάθε σύσταση ή συμφωνία με επιχειρήσεις που, σε εθελοντική ή υποχρεωτική βάση, αποσκοπεί στην πρόληψη, τον περιορισμό ή την επιβολή συγκεκριμένων όρων για τη διάθεση στην αγορά ή την ενδεχόμενη χρήση τροφίμου ή ζωοτροφής, λόγω σοβαρού κινδύνου για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων που απαιτεί ταχεία δράση
- γ) κάθε απόρριψη, συνδεδεμένη με άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, παρτίδας, εμπορευματοκιβωτίου ή φορτίου τροφίμων ή ζωοτροφών από αρμόδια υπηρεσία συνοριακού σταθμού εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κοινοποίηση συνοδεύεται από λεπτομερή αιτιολόγηση της δράσης που ανέλαβαν οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η κοινοποίηση. Ακολουθείται, σε εύθετο χρόνο, από συμπληρωματικές πληροφορίες, ιδιαίτερα όταν τα μέτρα στα οποία βασίζεται η κοινοποίηση έχουν τροποποιηθεί ή ανακληθεί.

Η Επιτροπή διαβιβάζει αμέσως στα μέλη του δικτύου την κοινοποίηση και τις συμπληρωματικές πληροφορίες που λαμβάνει βάσει του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου.»

Ιστορικό της διαφοράς

- 4 Η ενάγουσα, Bowland Dairy Products Ltd, είναι εταιρεία αγγλικού δικαίου που δραστηριοποιείται στην εν γένει παρασκευή νωπού τυριού και ειδικότερα τυρόγαλου. Από το 1999 έχει την έγκριση της Pendle Environmental Health Office, τοπικής υπηρεσίας τροφίμων, που εποπτεύεται από την Food Standards Agency (στο εξής: FSA) να παρασκευάζει τυρόγαλο από διάφορα είδη γάλακτος.
- 5 Στις 9 Ιουνίου 2006, το Γραφείο Τροφίμων και Κτηνιατρικών Θεμάτων (στο εξής: ΓΤΚΘ), το οποίο αποτελεί διεύθυνση υπαγόμενη στη Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων», επιθεώρησε, παρουσία εκπροσώπου του FSA, τα γραφεία και το εργαστήριο ποιοτικού ελέγχου της ενάγουσας. Οι διαπιστώσεις από την επιθεώρηση του ΓΤΚΘ παρουσιάστηκαν σε εσωτερικό υπηρεσιακό σημείωμα της ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» της 12ης Ιουνίου 2006 και συμπεριλήφθηκαν στο σχέδιο τελικής εκθέσεως της αποστολής που εξετέλεσε το ΓΤΚΘ στο Ηνωμένο Βασίλειο από 31 Μαΐου έως 26 Ιουνίου 2006.
- 6 Στις 14 Ιουνίου 2006, η FSA εξέδωσε, στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, κοινοποίηση έγκαιρης προειδοποίησης η οποία προσδιόριζε τον ακόλουθο κίνδυνο: «Ελαττωματική παρασκευή γαλακτοκομικών προϊόντων. Ανεπαρκές σύστημα ελέγχου για την ανίχνευση αντιβιοτικών». Η FSA εφάρμοσε την κοινοποίηση σε «κάθε τυρόγαλο που φέρει το υγειονομικό σήμα UK PE 023.EEC», ήτοι σε όλη την παραγωγή της ενάγουσας σε τυρόγαλο. Στις 16 Ιουνίου 2006 παρασχέθηκαν συμπληρωματικές πληροφορίες στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης.
- 7 Μεταξύ 16 και 26 Ιουνίου 2006, η ενάγουσα έκλεισε τις εγκαταστάσεις της.

- 8 Στις 20 Ιουνίου 2006, η FSA προέβη σε έλεγχο των εγκαταστάσεων της ενάγουσας. Σε επιστολή που απεστάλη στη ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» στις 23 Ιουνίου 2006, η FSA εξέφρασε τις ανησυχίες της αναφορικά με τις πρακτικές που παρατηρήθηκαν στους χώρους της ενάγουσας και τα μέτρα που είχαν σχετικώς ληφθεί. Η FSA αποφάνθηκε ότι η επανέναρξη των δραστηριοτήτων στις εγκαταστάσεις της ενάγουσας βάσει των εξαγγελθέντων μέτρων δεν έθετε προβλήματα για τη δημόσια υγεία, ούτε αντέβαινε στην κοινοτική νομοθεσία.
- 9 Στις 26 Ιουνίου 2006, η FSA ενέκρινε την επανέναρξη εκ μέρους της ενάγουσας των δραστηριοτήτων παρασκευής τυρόγαλου, οι οποίες ξεκίνησαν αυθημερόν.
- 10 Μεταξύ της ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» και της FSA πραγματοποιήθηκαν νέες συνομιλίες με θέμα τα συμπεράσματα του ΓΤΚΘ της 9ης Ιουνίου 2006 και τον έλεγχο της FSA, και στις 4 Ιουλίου 2006 έλαβε χώρα μία συνεδρίαση.
- 11 Με ηλεκτρονική επιστολή της 19ης Ιουλίου 2006, ο κ. F. από την FSA υπέβαλε στην Επιτροπή το ακόλουθο σχέδιο συμπληρωματικής κοινοποίησης, διευκρινίζοντας ότι επιθυμούσε να έχει τα σχόλια ή τις προτάσεις της:

«Οι βρετανικές αρχές διεξήγαγαν πλήρη λογιστικό έλεγχο της Bowland Dairy Products Ltd την 20ή Ιουνίου 2006. Κατόπιν τούτου, δύο παρτίδες τυρόγαλου παρασκευασθέντος από γάλα που εθεωρείτο ακατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση επεστράφησαν στο Ηνωμένο Βασίλειο για τη Γερμανία και καταστράφηκαν υπό έλεγχο στις 27 Ιουνίου.

Διαπιστώθηκε, επιπλέον, ότι έπρεπε να ληφθούν διορθωτικά μέτρα, στο πλαίσιο των οποίων βελτιώθηκαν οι διαδικασίες ανάλυσης των κινδύνων και κρίσιμων σημείων ελέγχου, ο ποιοτικός έλεγχος και οι προδιαγραφές του γάλακτος κατά την παραλαβή.

Επομένως, οι βρετανικές αρχές συμφωνούν να διατεθεί στην αγορά το τυρόγαλο που παρασκευάζει η Bowland.»

- 12 Με ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 η Επιτροπή απάντησε στην FSA ως εξής:

«Αγαπητέ κ. [F.],

Προθύμως διευκρινίσαμε χθες εκ νέου τη θέση της [ΓΔ “Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών”] σε ό,τι αφορά το γάλα που περιέχει αντιβιοτικά και το υδαρές γάλα. Σκοπεύουμε να προτείνουμε στα κράτη μέλη, μετά τις θερινές διακοπές, ένα ρυθμιστικό πλαίσιο που να διευκρινίζει τι πρέπει να γίνει με τα δύο αυτά συστατικά και πώς πρέπει να ελέγχονται οσάκις χρησιμοποιούνται για την παρασκευή τυριού.

Όσον αφορά το σχέδιο μηνυμάτός σας που προορίζεται για το σύστημα έκκαιρης προειδοποίησης, σας ευχαριστούμε που ζητήσατε τη γνώμη μας. Σε σχέση με την τελευταία πρόταση “Επομένως, οι βρετανικές αρχές συμφωνούν να διατεθεί στην αγορά το τυρόγαλο που παρασκευάζει η Bowland”, κατανοούμε ότι πρόκειται περί της δικής σας τοποθετήσεως, δεν συμπίπτει εντούτοις με αυτήν της [ΓΔ “Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών”]. Από τη χθεσινή μας συνομιλία, αντιληφθήκαμε ότι από τις 26 Ιουνίου (ημερομηνία κατά την οποία η Bowland επαναξεκίνησε την παραγωγή) η Bowland χρησιμοποιεί εκ νέου γάλα, η περιεκτικότητα του οποίου σε αντιβιοτικά δεν έχει επιβεβαιωθεί ως κατώτερη του μεγίστου ορίου καταλοίπων, και υδαρές γάλα ως προς το οποίο η απουσία χημικών προϊόντων δεν έχει επιβεβαιωθεί με τα κατάλληλα μέσα.

Ως εκ τούτου, η [ΓΔ “Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών”] δεν συμμερίζεται την περιεχόμενη στο μήνυμά σας δήλωση.

Θα είμαστε σε θέση να εγκρίνουμε την πρότασή σας μόνον εφόσον επιβεβαιώσετε ότι οι εν λόγω δύο πηγές γάλακτος δεν χρησιμοποιούνται για την παρασκευή τυρόγαλου.

Εναλλακτικώς, μπορούμε να διαβιβάσουμε το μήνυμά σας μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, στην περίπτωση όμως αυτή θα συνοδεύεται από μήνυμα της [ΓΔ “Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών”] το οποίο θα διευκρινίζει ότι «οι υπηρεσίες της Επιτροπής κρίνουν ότι το τυρόγαλο που παρασκευάζει η Bowland δεν δύναται να διατεθεί στην αγορά».

Μετά τιμής,

[E. P.]»

¹³ Με ηλεκτρονική επιστολή της 23ης Αυγούστου 2006, που απευθυνόταν στον κ. Ρ., ο κ. Υ. της FSA ζήτησε από την ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» να θέσει σε κυκλοφορία, μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης, ένα σημείωμα με το ίδιο περιεχόμενο με εκείνο του σχεδίου της 19ης Ιουλίου 2006. Οι βρετανικές αρχές κοινοποίησαν αυθημερόν το ίδιο μήνυμα στο σημείο επαφής του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης στην Επιτροπή.

¹⁴ Στις 24 Αυγούστου 2006, η Επιτροπή δημοσίευσε την εν λόγω κοινοποίηση μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης. Επίσης, δημοσίευσε σημείωμα των υπηρεσιών της στο οποίο περιείχετο το σχέδιο πρακτικών της συνεδρίασης της 4ης Ιουλίου 2006 από το οποίο προέκυπτε η διαφωνία της ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» όσον αφορά την έγκριση που χορηγήθηκε στην ενάγουσα από την FSA (στο εξής: σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006).

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 15 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Αυγούστου 2006, η ενάγουσα άσκησε την υπό κρίση αγωγή.
- 16 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία την ίδια ημέρα, η ενάγουσα υπέβαλε αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, με την οποία ζήτησε από το Πρωτοδικείο να διατάξει, αφενός, την αναστολή εκτελέσεως της περιεχόμενης στην ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 προσβαλλομένης αποφάσεως και, αφετέρου, την κυκλοφορία στο πλαίσιο του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης της συμπληρωματικής κοινοποιήσεως της FSA.
- 17 Στις 25 Αυγούστου 2006, η ενάγουσα προσκόμισε στο Πρωτοδικείο αντίγραφο επιστολής που είχε στείλει την ίδια ημέρα στη ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών» και στην οποία ανέφερε ότι θα ζητούσε από το Πρωτοδικείο να εξετάσει την αίτησή της περί λήψεως προσωρινών μέτρων και την αγωγή της στην κύρια δίκη ως βάλλουσες όχι μόνον κατά της ηλεκτρονικής επιστολής της 20ής Ιουλίου 2006, αλλά επίσης κατά του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006.
- 18 Με τη διάταξη της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, T-212/06 R, Bowland Dairy Products κατά Επιτροπής (δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διέταξε την Επιτροπή να αποσύρει το σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006 μέχρις ότου εκδοθεί η διάταξη επί της αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Στις 13 Σεπτεμβρίου 2006, η Επιτροπή συμμορφώθηκε με την εν λόγω διάταξη.
- 19 Με επιστολή της 24ης Οκτωβρίου 2006, η ενάγουσα παραιτήθηκε από την αίτησή της περί λήψεως προσωρινών μέτρων και από το αίτημά της περί ακυρώσεως. Επεσήμανε, εντούτοις, ότι διατηρούσε την αγωγή της σε ό,τι αφορά την αποκατάσταση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

- 20 Με διάταξη της 29ης Νοεμβρίου 2006, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου αποφάσισε τη διαγραφή της υποθέσεως T-212/06 R.
- 21 Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, το οποίο υποβλήθηκε με χωριστό δικόγραφο στις 28 Μαρτίου 2007 και δεν αμφισβητείται από την ενάγουσα στις γραπτές της παρατηρήσεις από 30 Απριλίου 2007, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, στις 19 Ιουνίου 2007, στο πλαίσιο οργανώσεως της διαδικασίας, ότι δεν θα εξεταζόταν το ζήτημα του ύψους της αποζημιώσεως, πριν κριθεί αν ευθύνετο η Ευρωπαϊκή Κοινότητα για τη ζημία την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη η ενάγουσα.
- 22 Η υπόθεση ανατέθηκε στο τρίτο τμήμα. Κατόπιν μεταβολής της συνθέσεως των τμημάτων του Πρωτοδικείου, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο έκτο τμήμα, στο οποίο κατά συνέπεια ανατέθηκε η υπό κρίση υπόθεση. Λόγω κωλύματος του εισηγητή δικαστή, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου ανέθεσε, με απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2008, την υπόθεση εκ νέου στο πέμπτο τμήμα.
- 23 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (πέμπτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Μαρτίου 2009.
- 24 Στο δικόγραφο της αγωγής, η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει την ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006. Ακολούθως, στην επιστολή της 25ης Αυγούστου 2006, η ενάγουσα δήλωσε ότι επέκτεινε το αίτημά της περί ακυρώσεως και στο σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006. Το εν λόγω αίτημά της αποσύρθηκε μεταγενέστερα, με την επιστολή της 24ης Οκτωβρίου 2006.

25 Με το υπόμνημα απαντήσεώς της, η ενάγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να υποχρεώσει την Επιτροπή να της καταβάλει εντόκως αποζημίωση για τη ζημία που υπέστη εξαιτίας της ηλεκτρονικής επιστολής της 20ής Ιουλίου 2006 και του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006,

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

26 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την αγωγή ως εν μέρει απαράδεκτη και, σε κάθε περίπτωση, ως αβάσιμη,

- να καταδικάσει την ενάγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

27 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπογραμμισθεί ότι, κατά τη διάρκεια της εγγράφου διαδικασίας, η ενάγουσα απέσυρε το αίτημά της περί ακυρώσεως της ηλεκτρονικής επιστολής της 20ής Ιουλίου 2006 και του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006. Η παραίτηση αυτή επιβεβαιώθηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση. Ως εκ τούτου, το Πρωτοδικείο θα εξετάσει μόνον το αίτημα περί αποζημιώσεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 28 Η ενάγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι έθεσε προϋποθέσεις για την κυκλοφορία της συμπληρωματικής κοινοποίησης της FSA, επιβάλλοντας να επιβεβαιώσει η FSA ότι η ενάγουσα δεν χρησιμοποιούσε, κατά την παρασκευή τυρόγαλου, ούτε γάλα που περιείχε αντιβιοτικά, ούτε υδαρές γάλα, ή, εναλλακτικώς, να συνοδεύεται η κυκλοφορία αυτή από μήνυμα της ΓΔ «Υγεία και Προστασία των Καταναλωτών», στο οποίο να διευκρινίζεται ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκτιμούν ότι το τυρόγαλο που παρασκευάζει η ενάγουσα δεν μπορεί να διατεθεί στην αγορά.
- 29 Ειδικότερα, η ενάγουσα εκτιμά ότι η ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 συνιστά οριστική άρνηση εκ μέρους της Επιτροπής να κυκλοφορήσει τη συμπληρωματική κοινοποίηση της FSA, εάν δεν συνοδεύεται από αντίθετη κοινοποίηση, από την οποία να προκύπτει η διαφωνία της Επιτροπής. Ο οριστικός χαρακτήρας της αρνήσεως αυτής αποδεικνύεται από το γεγονός ότι η ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 συνιστά απάντηση στην ηλεκτρονική επιστολή της FSA της 19ης Ιουλίου 2006, η οποία δεν μπορεί, κατά την ενάγουσα, να εκληφθεί παρά μόνον ως αίτηση κυκλοφορίας. Επιπλέον, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο πρέπει να εξετάσει την υπό κρίση αγωγή ως αποσκοπούσα στην αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε όχι μόνον από την ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006, αλλά και από το σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006, παρότι αυτό κυκλοφόρησε μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης μετά την κατάθεση του δικογράφου της αγωγής.
- 30 Ως προς τούτο, η ενάγουσα παρατηρεί, αφενός, ότι το αποτέλεσμα του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006 είναι ταυτόσημο με εκείνο της ηλεκτρονικής επιστολής της 20ής Ιουλίου 2006 και ότι τα προβαλλόμενα επιχειρήματα και οι ισχυρισμοί εις βάρος των δύο αυτών πράξεων είναι εξίσου ταυτόσημοι.
- 31 Αφετέρου, μνημονεύει την ως άνω (σημείο 18) διάταξη Bowland Dairy Products κατά Επιτροπής, η οποία, ως προσωρινό μέτρο, επέβαλε στην Επιτροπή την υποχρέωση να αποσύρει το σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006 μέχρις ότου εκδοθεί η διάταξη επί της αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Η ενάγουσα εκτιμά ότι, λαμβανομένων υπόψη του άρθρου 242 ΕΚ και του άρθρου 104 του Κανονισμού Διαδικασίας του

Πρωτοδικείου, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου δεν θα είχε διατάξει την απόσυρση του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006, εφόσον αυτό δεν θεωρούνταν ως περιλαμβανόμενο στο αντικείμενο της αγωγής.

- 32 Η Επιτροπή εκτιμά ότι η ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 δεν συνιστά άρνηση κυκλοφορίας της ηλεκτρονικής επιστολής της FSA, καθότι δεν είχε επιληφθεί, κατά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο, οριστικού σχετικού αιτήματος. Ουσιαστικώς, η ηλεκτρονική επιστολή της FSA της 19ης Ιουλίου 2006 συνιστά απλή διαβούλευση επί του σχεδίου συμπληρωματικής κοινοποιήσεως.
- 33 Επιπλέον, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το περιεχόμενο της αγωγής δεν καλύπτει το σημείωμα της 24ης Αυγούστου 2006, δεδομένου ότι αυτό έπεται χρονικά της καταθέσεως του εισαγωγικού της δίκης εγγράφου. Ισχυρίζεται ότι η επέκταση του αρχικού αντικειμένου της αγωγής μέσω επιστολής απευθυνόμενης στην Επιτροπή συνιστά ασυνήθη διαδικασία, η οποία δεν συνάδει προδήλως με τον Οργανισμό του Δικαστηρίου και με τον Κανονισμό Διαδικασίας.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 34 Πρέπει, πρώτον, να υπομνησθεί ότι το άρθρο 21, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το οποίο εφαρμόζεται στις ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίες σύμφωνα με το άρθρο 53, πρώτο εδάφιο, του ως άνω οργανισμού, ορίζει ότι «[τ]ο Δικαστήριο επιλαμβάνεται κατόπιν προσφυγής που κατατίθεται στον Γραμματέα» και ότι «[τ]ο έγγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει [...] το αντικείμενο της διαφοράς, τα αιτήματα και συνοπτική έκθεση των επικαλουμένων λόγων».
- 35 Ομοίως, το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και δ' του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι το δικόγραφο της προσφυγής που αναφέρεται στο άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και συνοπτική έκθεση των προβαλλόμενων ισχυρισμών και τα αιτήματα του προσφεύγοντος.

- 36 Παρότι το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας επιτρέπει, υπό ορισμένες συνθήκες, την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, η διάταξη αυτή δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει στον διάδικο τη δυνατότητα να υποβάλει στο Πρωτοδικείο νέα αιτήματα και να τροποποιήσει κατά τον τρόπο αυτόν το αντικείμενο της διαφοράς (βλ. απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, T-3/99, Banatrading κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2001, σ. II-2123, σκέψη 28 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με πάγια νομολογία, η θεμελίωση εξωσυμβατικής ευθύνης της Κοινότητας εξαρτάται από τη συνδρομή ενός συνόλου προϋποθέσεων που αναφέρονται στον παράνομο χαρακτήρα της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο κοινοτικό όργανο, στην ύπαρξη πραγματικής ζημίας, καθώς και στην ύπαρξη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συμπεριφοράς και της προβαλλόμενης ζημίας. Εφόσον δεν πληρούται μία εκ των ως άνω προϋποθέσεων, η αγωγή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της ενώ παρέλκει η εξέταση των υπολοίπων προϋποθέσεων (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1982, 26/81, *Oleifici Mediterranei* κατά ΕΟΚ, Συλλογή 1982, σ. 3057, σκέψη 16 αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-481/93 και T-484/93, *Exporteurs in Levende Varkens* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-2941, σκέψη 80, και της 19ης Ιουλίου 2007, T-344/04, *Βουγχου* κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 33 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 38 Από τη νομολογία αυτή προκύπτει ότι η πράξη ή συμπεριφορά του καθού θεσμικού οργάνου, η οποία είναι η αιτία της προβαλλόμενης ζημίας, αποτελεί αντικείμενο της αγωγής αποζημιώσεως και πρέπει να διευκρινίζεται στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφο. Για τον ίδιο λόγο, τα αιτήματα μιας τέτοιας αγωγής πρέπει να γίνονται κατανοητά υπό την έννοια ότι αναφέρονται στην αποκατάσταση της ζημίας που φέρεται ότι προξενήθηκε από την πράξη ή τη συμπεριφορά που προβάλλεται στο εισαγωγικό της δίκης έγγραφο.
- 39 Σημειωτέον, τρίτον, ότι το άρθρο 50, παράγραφος 1, του κανονισμού 178/2002 συστήνει το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, στο οποίο συμμετέχουν, ως μέλη του δικτύου, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (ΕΑΑΤ), η δε Επιτροπή είναι αρμόδια για τη διαχείριση του δικτύου. Στο πλαίσιο του εν λόγω δικτύου, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τα μέτρα που απαριθμούνται στην παράγραφο 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α' έως γ', του ίδιου άρθρου, καθώς και, δυνάμει του δευτέρου εδαφίου της ίδιας παραγράφου, συμπληρωματικές πληροφορίες, ιδιαίτερα όταν τα μέτρα στα οποία στηρίζεται η κοινοποίηση έχουν

τροποποιηθεί ή ανακληθεί. Η Επιτροπή υποχρεούται να διαβιβάζει αμελλητί στα μέλη του δικτύου την κοινοποίηση και τις συμπληρωματικές πληροφορίες που λαμβάνει βάσει του πρώτου και του δεύτερου εδαφίου της ίδιας παραγράφου. Εντούτοις, ως μέλος του δικτύου, η Επιτροπή δύναται επίσης, βάσει του άρθρου 50, παράγραφος 2, του κανονισμού 178/2002, να διαβιβάζει στα άλλα μέλη του δικτύου οποιαδήποτε πληροφορία σχετικά με την ύπαρξη σοβαρού άμεσου ή έμμεσου κινδύνου για την υγεία των ανθρώπων και των ζώων, που προέρχεται από τρόφιμα ή ζωοτροφές.

40 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι αποκλειστικά υπεύθυνη για τη σύνταξη των κοινοποιήσεων που προβλέπονται στο άρθρο 50, παράγραφος 3, του κανονισμού 178/2002, καθώς και για τη διαβίβασή τους στην Επιτροπή ενόψει της γνωστοποίησης τους στα άλλα μέλη του δικτύου, είναι η αρμόδια αρχή του εκάστοτε κράτους μέλους.

41 Βεβαίως, ακόμα και σε περίπτωση που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η δυνατότητα της Επιτροπής να εκφράζει την άποψή της, η οποία, εντούτοις, δεν έχει έννομα αποτελέσματα και δεν δεσμεύει τις ίδιες τις αρχές (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Μαρτίου 1980, 133/79, Sucrimex και Westzucker κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/I, σ. 659, σκέψη 16, και διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1989, 151/88, Ιταλία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 1255, σκέψη 22 απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιανουαρίου 2002, T-160/98, Van Parys και Pacific Fruit Company κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-233, σκέψη 65). Συνεπώς, είναι απαράδεκτα τα αιτήματα περί αποζημιώσεως που βασίζονται στο γεγονός ότι η Επιτροπή εξέφρασε μία τέτοια άποψη (διάταξη του Πρωτοδικείου της 8ης Σεπτεμβρίου 2006, T-92/06, Λαδεμπορική και Παρούσης & Σία κατά Επιτροπής, μη δημοσιευθείσα στη Συλλογή, σκέψη 26 βλ. επίσης, συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Sucrimex και Westzucker κατά Επιτροπής, σκέψεις 22 και 25).

42 Εν προκειμένω, πρέπει να επισημανθεί ότι η ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 εστάλη στην FSA ως απάντηση στην ηλεκτρονική της επιστολή της 19ης Ιουλίου 2006. Από την τελευταία προκύπτει όμως ότι η FSA επιθυμούσε να λάβει σχόλια και υποδείξεις εκ μέρους της Επιτροπής, συμπεριλαμβανομένων υποδείξεων εναλλακτικής διατύπωσης της κοινοποιήσεως. Επιπλέον, η FSA επεσήμανε ότι σκόπευε να

θέσει σε κυκλοφορία την κοινοποίηση μέσω του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης το συντομότερο δυνατόν και ότι επιθυμούσε, για αυτόν το σκοπό, να λάβει γρήγορα μία απάντηση από την Επιτροπή.

43 Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ηλεκτρονική επιστολή της 20ής Ιουλίου 2006 περιορίζεται στην έκφραση της γνώμης της Επιτροπής, ως απάντηση σε σχετικό αίτημα της FSA. Ως εκ τούτου, και σύμφωνα με τη νομολογία που αναφέρθηκε ανωτέρω στο σημείο 41, το αίτημα της αγωγής περί αποζημίωσης, το οποίο βασίζεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή εξέφρασε, ως απάντηση σε αίτημα της FSA, τη γνώμη της σε σχέση με το κείμενο μιας κοινοποιήσεως συμπληρωματικών στοιχείων, κατά την έννοια του άρθρου 50, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 178/2002, την οποία σκόπευε να της διαβιβάσει η FSA προκειμένου να κοινοποιηθεί στα άλλα μέλη του δικτύου, είναι απαράδεκτο και πρέπει να απορριφθεί.

44 Σε ό,τι αφορά το αίτημα της ενάγουσας να ληφθεί επίσης υπόψη, προς στήριξη του αιτήματός της περί αποζημίωσης, το σημειώμα της 24ης Αυγούστου 2006, από τις στα ανωτέρω σημεία 34 έως 36 αναφερθείσες αιτιολογικές σκέψεις και τη νομολογία προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί εξίσου ως απαράδεκτο, καθότι σκοπός του είναι να τροποποιήσει το αντικείμενο της διαφοράς, καθώς και τα αρχικά αιτήματα της αγωγής (βλ. επίσης, συναφώς, απόφαση Banatrading κατά Συμβουλίου, σημείο 36 ανωτέρω, σημείο 29).

45 Το γεγονός ότι ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διέταξε, με τη διάταξη Bowland Dairy Products κατά Επιτροπής, σημείο 18 ανωτέρω, την απόσυρση του σημειώματος της 24ης Αυγούστου 2006, δεν μπορεί, αντίθετα από ό,τι ισχυρίζεται η ενάγουσα, να θέσει υπό αμφισβήτηση το συμπέρασμα αυτό. Αρκεί, συναφώς, να επισημανθεί ότι πρόκειται περί διατάξεως, εκδοθείσας στο πλαίσιο διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, η οποία ουδόλως προδικάζει την έκβαση της διαφοράς της κύριας δίκης.

- 46 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η υπό κρίση αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 47 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η ενάγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικασθεί στα δικαστικά έξοδα, περιλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (πέμπτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αγωγή ως απαράδεκτη.

- 2) **Καταδικάζει την ενάγουσα Bowland Dairy Products Ltd στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων και των σχετικών με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.**

Βηλαράς

Prek

Ciucă

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 29 Οκτωβρίου 2009.

(υπογραφές)